

Slobodan Divjak

Razbijena harizma gospodara naših života

Spontane građanske demonstracije koje su izbile posle Vučićeve najave ponovnog uvođenja višednevnog policijskog časa izazvale su najbrutalniju režimsku upotrebu sile u Srbiji u poslednjih šezdesetak godina.

Mnogi analitičari definisali su tu brutalnost kao prekomernu upotrebu sile.

Ali to je netačno. Jer prekomerna upotreba sile može se dogoditi i događa se u normalnim parlamentarnim sistemima u kojima se inače represivni aparat stavlja u funkciju održavanja sistema koji omogućuje primat individualnih prava i utoliko i ideološko-politički, kulturno-verski, medijski i svaki drugi pluralizam.

Legitimitet takvog sistema ne izvodi se iz nasilja već iz slobodno izražene volje građana kao izvornih nosilaca suverenosti.

Za razliku od toga, povodom pomenutih demonstracija, ogromne policijske snage, parapolicijske i navijačke falange stavljene su u funkciju odbrane poretka u kojem je (samo)volja Jednoga postala jedini zakon za građane Srbije.

Gospodar naših života je razaranjem osnovnih pretpostavki parlamentarizma: ustava, podele vlasti, bez koje ne može biti depersonalizovane vladavine prava, slobode medija, kritičke javnosti itd. uspostavio poredak time što je moć (nasilje) transformisao u pravo.

U takvom poretku pravo ne ograničava moć, već moć personalizovana u jednoj ličnosti utemeljuje pravo.

Kao što je poznato, Vučić je, makar samo privremeno, odustao od svoje najave, ali ne zato što je izrazio spremnost za kompromis, već zato što je shvatio da dobar deo građana, čak iako tu njegovu najavu potvrdi i čitav Krizni štab, tj. ako ona opšteobavezujuća uredba, neće tu odluku poštovati.

On je naime priveo k svesti činjenicu da se u datom momentu nikakvim zdravorazumskim argumentima ni verbalnom demagoško-manipulativnom retorikom ne može uverljivo obrazložiti navodni nagli postizborni skok broja umrlih i zaražanih od korone.

Jer je svakom građaninu koji misli svojom glavom postalo jasno da rekordan broj umrlih trećeg dana posle izbora, koji je obelodanila zvanična statistika, nije mogao biti zaražen u postizbornom periodu već tokom izborne kampanje.

Drugim rečima, većini građana bila je očevidna činjenica da je sam vrh vlasti, u nameri da po svaku cenu održi izbore i koristeći se podaničkim mentalitetom članova stručnog dela Kriznog štaba, nastojao da posle ukidanja vanrednog stanja stvori privid da je korona praktično pobeđena time što je radikalno frizirao podatke o broju umrlih i zaražanih i davao „zeleno svetlo“ masovnim okupljanjima na derbi utakmicama, javnim koncertima i političkim predizbornim mitinzima, kako bi što veći broj građana izašao na izbore, pri čemu je pitanje njihovih života gurnuto u „deveti krug pakla“, metaforičkim jezikom rečeno.

Vučiću je, dakle, u suočenju sa masovnim javnim protivljenjem njegovoj najavi postalo jasno da se kriza poverenja u Krizni štab i njegovu ličnu harizmu počinje pretvarati u totalno nepoverenje građana i u jedno i u drugo.

Imajući to u vidu, naš Autokrata koji je u svojoj ličnosti objedinio i suverena i diktatora, bio je prinuđen da do kraja ogoli suštinu svoga načina vladavine: da bi povratio sjaj svoje harizme, koja je počivala na radikalnom zastrašivanju građana i grubim manipulativnim tehnikama, on je dao nalog da se spontane demonstracije po svaku cenu razbiju.

O poretku čija se suština ogleda u implicitnoj i eksplicitnoj pretnji silom koja nema nikakvo pokriće u modernom liberalno-demokratskom sistemu rečito govori i Vučićeva poruka iz Pariza u kojoj se ističe da će se blokada auto-puteva i raskrsnica tretirati kao teroristički čin, čime se legalizuje krajnje nasilan odnos prema demonstrantima: u teroriste se, kao što je poznato, može i pucati.

Takvu kvalifikaciju blokada puteva, raskrsnica i mostova nije nikada dao nijedan državnik normalne parlamentarne zemlje, jer i po najvećim svetskim autoritetima kad je reč o tumačenju procesa građanske neposlušnosti pomenute blokade se posmatraju kao njihov legitimni deo, koji se ne tretira kao nasilan.

Naravno, snaga građanske neposlušnosti zavisi od njene masovnosti.

Kada ona dosegne tačku tzv. kritične mase, onda se oblici te neposlušnosti ne mogu svesti samo na sedenje, već oni u sebe moraju nužno uključivati i poklič: Ustani, Srbijo, dosta si dugo sedela i klečala.

Ustani u ime poštovanja prema zvezdanim trenucima svoje istorije kada su tvoji državljani različitog etničkog porekla i veroispovesti ruku pod ruku kretali u borbu za jednake individualne slobode i za slobodu vlastite države koja će im takve slobode jemčiti.

To nije revolucija, već je reč o opštoj građanskoj neposlušnosti koja ne ističe zahtev za uspostavljanje društva na novom, antiparlamentarnom temelju, već naprotiv, zbog izrođavanja parlamentarizma u arbitrarnu vlast koja vređa i ponižava građane kao izvorne nosioce suvereniteta, za zasnivanje poretka na autentičnim parlamentarnim principima.